

Asia: VN/8868/2019

Lausuntopyyntö: Uusimaa-PKS-Helsinki sote-erillisselvityksen loppuraportti

Lausunnonantajan lausunto

- 1. Ottaako raportissa esitetty malli riittävässä määrin huomioon alueen erityispiirteet sosiaali- ja terveydenhuollossa?**

ei kantaa

- 2. Ottaako raportissa esitetty malli riittävässä määrin huomioon alueen erityispiirteet pelastustoimessa?**

ei kantaa

- 3. Mahdollistaako esitetty erilliskäytös malli pääsyn tarpeenmukaisten ja riittävien sote-palvelujen piiriin paremmin kuin yhden alueellisen järjestäjän malli?**

ei kantaa

- 4. Mahdollistaako erilliskäytös yhteen sovitettujen asiakaskohtaisten perustason sote-palvelukokonaisuuksien toteutumisen alueella paremmin kuin yhden alueellisen järjestäjän malli?**

ei kantaa

- 5. Mahdollistaako erilliskäytös erikoistason palvelujen toteutumisen alueella paremmin kuin yhden alueellisen järjestäjän malli?**

ei kantaa

- 6. Mahdollistaako erilliskäytös perus- ja erikoistason sosiaali- ja terveystieteiden toiminnallisen integraation alueella?**

ei kantaa

- 7. Esityksen mukaisesti erikoissairaanhoidon järjestämisvastuu olisi yleisesti ja ensisijaisesti itsehallinnollisilla alueilla, HUSin järjestämisvastuu lakiin perustuvaa ja järjestämissopimuksella sovittavaa vastuuta. Onko raportissa kuvattu ratkaisu mielestänne sote-palvelujen järjestämisen näkökulmasta sekä**

hallinnollisesti ja HUSin omistajaohjauksen näkökulmasta toteuttamiskelpoinen ja turvaako se sote-palvelujen järjestämisen alueella?

ei kantaa

8. Turvaako erilliskäyttö sote-palvelujen järjestämiselle riittävän kantokykyiset alueet?

ei kantaa

9. Turvaako erilliskäyttö asukkaiden osallistumis- ja vaikuttamismahdollisuuksien toteutumisen?

ei kantaa

10. Toteutuuko demokratia erilliskäytössä perustuslain edellyttämällä tavalla? (ks raportin luku 3) Jos ei, niin miten esityksen asukkaiden osallistumis- ja vaikuttamismahdollisuuksia voitaisiin vahvistaa?

-

11. Toteutuuko palvelujen yhdenvertaisuus esitetystä mallista paremmin kuin yhden järjestäjän mallissa?

ei kantaa

12. Mahdollistaako erilliskäyttö kielellisten oikeuksien toteutumisen alueella paremmin kuin yhden järjestäjän mallissa?

ei kantaa

13. Millä toimenpiteillä ja missä palveluissa kielellisiä oikeuksia voitaisiin vahvistaa?

Det är viktigt att fästa särskild uppmärksamhet vid svenskspråkiga strukturer när andelen svenskspråkiga är mindre än ca. 30 procent. Vi vill understryka att inte bara hälsovårdstjänsterna ska finnas på svenska utan också socialvården ska fungera bra för olika målgrupper med svenska som modersmål.

Det måste finnas sådana strukturer som möjliggör att mindre befolkningsgrupper får sin röst hörd. För att den svenskspråkiga minoriteten ska få sin röst hörd behövs bland annat personal med uttalat ansvar för den svenskspråkiga verksamheten, flexibelt samarbete, minoritetsspråknämnder, mätare och uppföljning av den svenska servicen.

För att servicekedjorna ska vara fungerande bör det göras kartläggning av personalens språkkunskaper. Även olika slag av uppmuntran till utveckling och användning av språkkunskaper kan ha en bra effekt på personalens vilja att använda svenska.

Det måste också finnas en regelbunden kartläggning på var språkkunskap i samband med specialkunskap inom vård på svenska finns. Det bör finnas mångprofessionellt samarbete även inom den svenska servicen. Viktigt är att det finns ett uttalat och tydligt ansvar för olika aspekter av den svenskspråkiga verksamheten.

Det behövs samarbete mellan områdena i Nyland samt till de olika landskapen. Utan samarbete blir det omöjligt att upprätthålla service för små grupper. Utan samarbete finns det en risk att personer inte får service på sitt eget språk. Därför behövs flexibilitet och samarbete över områdes- och landskapsgränserna.

Nämnder för språkliga minoriteter på tvåspråkiga områden bör införas så att de olika språkliga grupperna har verkligt inflytande. Det är viktigt att definiera deras roll i organisationen och att dessa har faktiska möjligheter att påverka i beslutsfattandet. Funktionshinderområdet bör ha representation i nämnderna.

Olika mätare och mekanismer för uppföljning av hur den svenska servicen produceras och förverkligas bör utvecklas. Då kan man följa med och utveckla den svenska social- och hälsovården.

Det är även viktigt att det finns god kännedom om tredje sektors aktörer och den värdefulla service de erbjuder.

14. Millaisia vaikutuksia arvioitte erillisratkaisulla olevan osana hallituksen linjaamaa valtakunnallista kokonaisratkaisua?

-

15. Ehdotuksia itsehallinnollisten alueiden nimiksi?

Det är viktigt att namnet fungerar bra på båda nationalspråken.

16. Muut vapaamuotoiset huomiot loppuraportista

SAMS är en nationell intresseorganisation för personer med funktionsnedsättningar som har svenska som modersmål. Vi kommenterar därför enbart språkliga aspekter i utlåtandet.

Social- och hälsovården bör utvecklas så att den svenskspråkiga befolkningens behov tillgodoses på ett jämlikt sätt med den finskspråkiga befolkningens. Det innebär att den svenskspråkiga social- och hälsovården inte får sacka efter och att även den svenskspråkiga befolkningen har valmöjligheter och valfrihet. Vi vill framhäva att inte bara hälsovårdstjänsterna ska finnas på svenska, utan också socialvården ska fungera för olika målgrupper med svenska som modersmål.

Även de digitala lösningarna bör utvecklas enligt samma principer och de måste vara tillgängliga och anpassade för personer funktionsnedsättning som har exempelvis synnedsättning eller som är i behov av lättläst information.

För att modellen ska fungera och så att de språkliga rättigheterna kan tryggas måste det finnas ett lagstadgat samarbete mellan de olika områden i Nyland. Viktigt är också att det finns ett fungerande och flexibelt samarbete mellan dessa områden och de andra landskapen.

Personer med funktionsnedsättning är oftare i behov av specialvård som i nuläget kan vara bristfällig och splittrad, delvis på grund av att befolkningsunderlaget är litet. För att servicen och servicekedjorna ska fungera även på det andra nationalspråket är det viktigt att, förutom ett fungerande samarbete, även kartlägga specialkunnska inom funktionshinderfrågor. Det är viktigt med samarbete gällande den svenskspråkiga specialiserade vården.

Fokus måste finnas på både på myndigheternas förvaltning, men också på servicenätet. Det ska finnas tillräckligt med resurser för den svenskspråkiga servicen och det måste öppnas upp hur man tillgodoser de språkliga rättigheterna i exempelvis förvaltningsstadgan och i olika strategier.

Det bör också genomgående tas hänsyn till finlandssvenskt teckenspråk och deras rätt till sitt språk i social- och hälsovården.

SAMS - Samarbetsförbundet kring funktionshinder är en samarbetsorganisation inom funktionshinderområdet i Svenskfinland. Våra medlemsorganisationer är: Förbundet Finlandssvenska Synskadade, FDUV, Psykosociala förbundet, Svenska hörsselförbundet samt FMA - Funktionsrätt med ansvar. Enligt WHO beräknar man att omkring 15% av den totala befolkningen har någon form av funktionsnedsättning. Om man dessutom beaktar personer med långvarig psykisk ohälsa finns de ca 45 000 personer med funktionsnedsättning som behöver service på svenska i Finland.

Salonen Ilona
SAMS - Samarbetsförbundet kring funktionshinder rf

Nordman Marica
SAMS - Samarbetsförbundet kring funktionshinder rf